

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställning
till Ålands landsting med förslag till fördelning av
vederlaget för halva grundskatten under år 1931.

N:o 12/-30.

Nedan upptagna förslag är som synes uppgjort i anslutning till Landstingets beslut angående fördelningen under innevarande år. Följande poster i 1930 års utgiftsstat har Landskapsnämnden dock betraktat som tillfälliga understöd, nämligen: "För festspel på Kastelholm", "Att överföras till Ålands kulturfond", "För publikationen Åländska hembygdsminnen", "För kommunalläkare i norra Ålands distrikt" samt "Lantbruksklubbverksamheten", och därför icke återupptagit, medan något anslag åt Ålands folkhögskola icke föreslås, emedan understödet för densamma i den ordinarie budgeten fördubblats. Av liknande orsak har anslag för en fast lanthushållsskola icke upptagits. De besparingar, som därigenom gjorts, föreslås använda dels till höjning av understödet för Ålands kulturhistoriska museum, dels till naturskyddsåtgärder och dels till fortsättandet av publikationen "Åland", utgiven av "Ålands Vänner" och dels slutligen till vidtagandet av åtgärder för utgivandet av medaljer och förtjänstecken för medborgerlig verksamhet i landskapet.

Landskapsnämnden får som stöd för dessa förslag framhålla följande:

Ålands kulturhistoriska museum torde vara i behov av det största möjliga understöd just nu och för övrigt i ganska många år framåt, ty därför utan kan ingenting för samlingarnas hopbringande göras. Tidenbrådsken och om dessa åtgärder icke vidtagas snart, kan det värdefullaste härav lättligen hava gått förlorat. Men det är icke nog med att samlingarna hop-

bringas, de måste även ordnas och övervakas för att fylla sin uppgift. En lämplig person, som är villig att icke blott leda och verkställa allt detta, utan även att handhava uppsikten över landskapets fornlämningar måste för ändamålet utbildas. På förslag av för saken intresserade tjänstemän vid nationalmuseum i Helsingfors har Ålands museums styrelse hos Landskapsnämnden anhållit att ca. 12.000 mark måtte ställas till dess förfogande för utgivande som understöd för ovan åsyftade utbildning. Landskapsnämnden har tänkt sig att museet skulle berättigas att av det föreslagna anslaget använda 12.000 mark för nyss nämnt ändamål, dock så, att detsamma endast skulle utgivas som räntefritt studielån, vars återbetalning skulle vidtaga 1936 och ske med en femtedel per år under 5 års tid.

Den naturskyddsåtgärd Landskapsnämnden här föreslår anslag till, är inlösen till landskapet av Jungfruskär, vilket bland sina klippor gömmer nordens största idegransbestånd. Ägarna av skäret ha hos Landskapsnämnden anhållit om ersättning ur landskapsmedel för den inkomstkälla de berövat genom idegranens fridlysning, eller 2.000 mark årligen, men har Landskapsnämnden ej ansett sig kunna tillmätasgå deras anspråk, ehuru dessa moraliskt taget, ej kunna fränkännas ett visst berättigande. För att sålunda kunna både giva ägarna full ersättning och säkra landskapets besittning för evärderliga tider av ifrågavarande idegransbestånd, har anslaget för naturskyddsåtgärder upptagits, men torde det vara av nöden, att Landstinget ger sitt beslut i denna angelägenhet sådan form, att expropriationsförfarande kan tillgräpas, om överenskommelse icke fås till stånd. Enligt uppskattning, som verkställts genom Landskapsnämndens försorg, har

holmen ett värde av c. 14.000 mark, varav på skogen faller 9.500 och på skogsmarken 4.500 mark

Betydelsen av den publikationsverksamhet, som "Ålands vänner" utfört, torde vara så väl känd, att närmare motivering av förslaget om utgivande av understöd för densammas fortsättande bör vara överflödigt.

På landsdelar torde ha så stort skäl som Åland att uppmuntra och hedra dem, som våga sitt eget liv för räddande av andras vid sjöolyckor av olika slag. Tätt dugga notiser om de offer, som sjön kräver, ofta ryckes nödställda ur dödens famntag tack vare räddares hjältemod, men sällan eller aldrig uppmuntras hjältedater av detta slag genom någon hedersbevisning. Det har syns Landskapsnämnden påkallat, att försöka få en ändring till stånd i detta avseende och har Nämnden därför föreslagit upptagande av ett anslag bl.a. till stiftandet av en åländsk medalj för räddande av människoliv eller för annan förtjänstfull gärning.

Emellertid har det syns Nämnden vara endast en halv åtgärd att belöna en enstaka förtjänstfull gärning, men lämna en långvarig osjälvisk och allmännyttig verksamhet obelönad, och har planen för anslagets ifrågas användande därför även gått ut på instiftandet av ett förtjänsttecken för förtjänstfull verksamhet på den andliga eller materiella odlingens område inom länskapet.

F.d. lärarinnan vid realläroverkets i Mariehamn fortsättningsklasser

Ida Hamnerin har upprepade gånger hos Landskapsnämnden anhållit om extra pension på grund av att hon under ca. 11 år tjänstgjort vid ovan åsyftade

läroverk. Nämnden har dock icke kunnat till hennes ansökan bifalla, emedan hennes tjänsteverksamhet icke berättigar till pension och landskapet sålunda skulle med egna medel nödgas erlagga densamma. Landskapsnämnden har emellertid ansett ansökningen synnerligen behjärtansvärd och därför här föreslagit, att ett belopp om 1.200 mark per år måtte av landskapet tillkommande vederlag för halva grundskatten beviljas fröken Hammerin som extra pension, vilken bör tillkomma henne personligen utöver det underhåll hon genom fattigvården åtnjuter.

Med anledning av vad ovan framhållits får Landskapsnämnden föreslå,

att Landstinget måtte fastställa nedan upptagna

F ö r s l a g

till fördelning av det anslag om 150.000 mark, som för år 1931 tillkommer landskapet Åland i stöd av lagen den 10 december 1929 om beviljande av anslag åt landskapet Åland i samband med grundskattens upphävande:

Moment 1. Reserverat belopp för bestridande av kulturella

och allmännyttiga utgifter, påförda landskapet

för åren 1923 - 1928..... Fmk 50.000:--

" 2. Extra pension åt f.d. lärarinnan Hammerin.... " 1.200:--

" 3. För en åländsk bygdegård..... " 8.000:--

" 4. Naturskyddsåtgärder..... " 15.000:--

" 5. För publikationsserien "Åland", utgiven av
Ålands Vänner..... " 10.000:--

" 6. För ordnandet av utgivningen av belöningar
och förtjänsttecken..... " 8.000:--

" 7. Till stipendier åt lärare..... " 3.000:--

" 8. För Ålands kulturhistoriska museum, 12.000:--
till räntefritt studielån åt arkeolog " 30.000:--

- Moment 9. För fågelobservationer å Signildskär åt Ålands
fågelskyddsförening Fmk 8.000:-
- " 10. Till stipendier åt elever vid Ålands lyceum
till lärarkollegiets disposition..... " 5.000:-
- " 11. Till anordnande av exkursioner för yrkesmän..... " 5.000:-
- " 12. Till landskapsnämndens disposition för kultu-
rella behov..... " 6.800:-

Summa Fmk 150.000:-

Mariehamn den 29 oktober 1930.

På Landskapsnämndens vägnar:

